

Põhiseaduskomisjoni tegevuse ülevaade Riigikogu XV koosseisu VI istungjärgul

Ülevaade käsitleb Riigikogu põhiseaduskomisjoni tegevust **Riigikogu XV** koosseisu **VI** istungjärgul, **perioodil 14. juuli - 18. detsember 2025.**

Komisjoni koosseis

Esimees: Ando Kiviberg (E200)

Aseesimees: Ants Frosch

Liikmed: Katrin Kuusemäe (REF)
Helir-Valdor Seeder (I)
Pipi-Liis Siemann (REF)
Timo Suslov (REF)
Kalle Laanet (REF)
Jaak Valge
Anastassia Kovalenko-Kõlvart (KESK)
Lauri Läänemets (SDE)
Evelin Poolamets (EKRE)

Istungite arv

VI istungjärgul pidas põhiseaduskomisjon 24 istungit, millest 21 olid korralised ning 3 erakorralised. Avalikke istungeid toimus 2 ning ühisistungeid erinevate komisjonidega ka 2 korda.

Eelnõud

Põhiseaduskomisjon määрати VI istungjärgul 11 seaduse eelnõu ja 3 otsuse eelnõu menetlemisel juhtivkomisjoniks.

Istungjärgu lõpuks on komisjoni menetluses 22 seaduse eelnõu:

- Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse muutmise seaduse eelnõu (2 SE)
- Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu (37 SE)
- Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse muutmise seaduse eelnõu (387 SE)
- Euroopa Parlamendi valimise seaduse muutmise seaduse (valimis- ja kandideerimisea langetamine) eelnõu (414 SE)
- Korruptsioonivastase seaduse muutmise seaduse eelnõu (442 SE)
- Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu (537 SE)
- Erakonnaseaduse ja krediidiasutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (585 SE)
- Kohtute seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus (kohtute haldamise tõhustamine) eelnõu (632 SE)
- Pühade ja tähtpäevade seaduse muutmise seaduse eelnõu (636 SE)

- Pühade ja tähtpäevade seaduse § 2 muutmise seaduse eelnõu (637 SE)
- Pühade ja tähtpäevade seaduse muutmise seaduse eelnõu (669 SE)
- Vabariigi Presidendi valimise seaduse muutmise seaduse eelnõu (684 SE)
- Püsisustusega väikesaarte seaduse muutmise seaduse eelnõu (685 SE)
- Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seaduse eelnõu (688 SE)
- Eesti lipu seaduse täiendamise seaduse eelnõu (747 SE)
- Riigikogu liikme staatuse seaduse ja kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu (750 SE)
- Erakonnaseaduse muutmise seaduse (oligarhia mõjuvõimu vähendamiseks poliitikas) eelnõu (752 SE)
- Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse muutmise seaduse eelnõu (757 SE)
- Avaliku teabe seaduse ja keeleseaduse muutmise seaduse eelnõu (759 SE)
- Erakonnaseaduse muutmise seaduse eelnõu (777 SE)
- Välismaalaste seaduse muutmise seaduse (tööjõupuudusega tegevusalade erisus) eelnõu (785 SE)
- Välismaalaste seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (ühtne luba) eelnõu (786 SE)

ja 2 otsuse eelnõu:

- Riigikogu otsuse „Riigikogu uurimiskomisjoni moodustamine Nordica tegevuse lõpetamisega seonduvate asjaolude uurimiseks“ eelnõu (543 OE)
- Riigikogu otsuse „Riigikogu uurimiskomisjoni moodustamine Venemaa Föderatsiooni mõjutustegevuse, selle rahastamise viiside ning sellega seotud riskide uurimiseks“ eelnõu (770 OE)

Vastu võeti 2 seaduse eelnõu:

- Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse muutmise seaduse eelnõu (639 SE)
- Perekonnaseisutoimingute seaduse, rahvastikuregistri seaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu (687 SE)

ja 1 otsuse eelnõu:

- Riigikogu otsuse „Martin Triipani Riigikohtu liikmeks nimetamine“ eelnõu (744 OE)

Lükati tagasi 4 seaduse eelnõu:

- Riigikogu liikme staatuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (673 SE)
- Riigikogu liikme staatuse seaduse ning riigisaladuse ja salastatud välisteabe seaduse muutmise seaduse eelnõu (674 SE)
- Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu (686 SE)
- Kodakondsuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (715 SE)

ja 2 otsuse eelnõu:

- Riigikogu otsuse „Ettepaneku tegemine Vabariigi Valitsusele töötada välja kiirkorras e-hääletamise peatamine“ eelnõu (679 OE)

- Riigikogu otsuse „Riigikogu uurimiskomisjoni moodustamine Kaitseministeeriumi valitsemisala rahakasutuse kontrollimiseks“ eelnõu (714 OE)

Arvamuse andmised

Komisjonidele:

1. ELAKile arvamuse andmine: Eesti seisukohad Euroopa Liidu turvalise kolmanda riigi kontseptsiooni kohaldamise määruse kohta, COM (2025) 259 ning turvaliste päritoluriikide Euroopa Liidu nimekirja loomist käsitleva määruse eelnõu kohta, COM (2025) 186, komisjonis 09.09.2025
2. Riigikaitsekomisjonile arvamuse andmine: tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse eelnõu (668 SE), komisjonis 07.10.2025
3. ELAKile arvamuse andmine: Eesti seisukohad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse, millega luuakse liidu toetusmehhanism varjupaiga-, rände- ja lõimumisvaldkonnas aastateks 2028-2034 eelnõu kohta, komisjonis 16.12.2025
4. ELAKile arvamuse andmine: Eesti seisukohad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse, millega luuakse liidu toetusmehhanism Schengeni ala, Euroopa integreeritud piirihalduse ja ühise viisapoliitika valdkonnas aastateks 2028-2034 eelnõu kohta, komisjonis 16.12.2025

Riigikohtule:

1. Õigustloovate aktide (eeskätt Riigikogu valimise seaduse) põhiseaduspärasuse kohta, osas, milles need võimaldavad või ei võimalda kuulutada Vabariigi Valimiskomisjoni koosolekud osaliselt/täielikult kinniseks, samuti keelata Vabariigi Valimiskomisjoni koosoleku salvestamine, komisjonis 04.08.2025
2. Põhiseaduse muutmise seaduse (536 SE) kooskõla põhiseaduse aluspõhimõtetega ning kohaliku omavalitsuse tagatiste kohta, komisjonis 08.09.2025

Muu:

1. Välisministeeriumile arvamuse andmine: Kloostri ja Kiriku kaebus Moskva patriarhaadi avalduse peale, komisjonis 08.09.2025
2. JUM/DIGI väljatöötamiskavatsuse tutvustus: keskse teabe edastuse ja dokumentide kättetoimetamise tõhustamise lahendus, komisjonis 09.09.2025

Kollektiivsed pöördumised

Põhiseaduskomisjon menetles ja lõpetas VI istungjärgul 5 kollektiivset pöördumist:

1. Kollektiivne pöördumine "Nõuame Eestis elavate põlisrahvaste õiguste ametlikku tunnustamist ja kaitset", komisjonis 09.09.2025

2. Kollektiivne pöördumine „Lõpetage e-hääletamine - vastuolu rahvusvahelise õigusega, EV Põhiseadusega“, komisjonis 04.11.2025

3. Kollektiivne pöördumine „Nõuame sotsiaalminister Karmen Jolli tagasiastumist“, komisjonis 04.11.2025

4. Kollektiivne pöördumine „Välismaalaste seaduse muudatus: Eesti kodanike abikaasadele ja pereliikmetele leebemad tingimused elamisloa saamiseks ja pikendamiseks“, komisjonis 09.12.2025

Ettekanded ja ülevaated

- Õiguskantsleri ülevaade Riigikogule õigustloovate aktide kooskõlast põhiseadusega ja muude õiguskantslerile seadusega pandud ülesannete täitmisest ajavahemikus 1. september 2024 – 31. august 2025 - tutvustus ja arutelu
Komisjonis: 09.09.2025
- Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise voliniku tegevusaruande tutvustus
Komisjonis: 09.09.2025

Vabariigi Presidendi poolt välja kuulutamata jäetud seaduste uuesti arutamine

1. Vabariigi Presidendi poolt välja kuulutamata jäetud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse ning rahvusvahelise sanktsiooni seaduse muutmise seaduse (640 UA) uuesti arutamine, komisjonis 04.08.2025
2. Vabariigi Presidendi poolt välja kuulutamata jäetud kirikute ja koguduste seaduse muutmise seaduse (570 UA) uuesti arutamine, komisjonis 04.08.2025
3. Vabariigi Presidendi poolt välja kuulutamata jäetud töölepingu seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (602 UA) uuesti arutamine, komisjonis 16.12.2025
4. Kaitseväe teenistuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (664 UA), komisjonis 16.12.2025

Muu tegevus

- 14.07.2025 Pangandussaladuse kaitse ja täitmisregister arutelu
- 08.09.2025 Riigikogu juhatusel ettepaneku tegemine (Eesti kodanikuühiskonna kontseptsiooni rakendamise arutelu OTRK)
- 22.09.2025 Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni Demokraatlike Institutsioonide ja Inimõiguste Büroo (OSCE/ODIHR) koostatud e-valimiste raporti ja selle järelduste arutelu
- 23.09.2025 Arutelu: kohtusüsteemi kättesaadavus
- 06.10.2025 Pühade ja tähtpäevade seaduse ning Eesti lipu seaduse muutmise ettepanekute edasiseks läbitöötamiseks töörühma moodustamine
- 07.10.2025 Aleksandr Tšaplõgini pöördumine: poliitilisest reklaamist
- 14.10.2025 Erakorralise seisukorra ja sõjaseisukorraga seonduvate Riigikogu tööd puudutavate küsimuste läbitöötamiseks moodustavale töörühmale lähteülesande andmine

- 10.11.2025 Põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse võimalikud muudatused. Töögrupi vahekokkuvõte
- 11.11.2025 Kohtumine Kaitsepolitseiameti peadirektoriga

Koostas Markus Veia